

Bet. o. lovf. vedr. straffeloven

Til lovforslag nr. L 46. Betænkning afgivet af Retsudvalget den 6. april 1995

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af straffeloven

(Racediskrimination m.v.)

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til justitsministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Endvidere har udvalget modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Advokat Hans Mogensen,
Advokatrådet og Advokatsamfundet,
Dokumentations- og Rådgivningscentret og
H. Krog Pedersen.

Der er af justitsministeren stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *flertal* (Socialdemokratiets, Det Konservative Folkepartis, Det Radikale Venstres og Centrum-Demokraternes medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af justitsministeren stillede ændringsforslag og henviser i den forbindelse til bemærkningerne til ændringsforslagene.

Flertallet lægger vægt på, at det nye stk. 2 i overensstemmelse med bemærkningerne til lovforslaget anvendes mere aktivt af anklagemyndigheden, end tilfældet har været med den hidtidige bestemmelse.

Flertallet lægger således vægt på, at anklagemyndigheden er opmærksom på muligheden for at rejse sager af egen drift. Dette vil f.eks. kunne ske, hvor en sag har været genstand for offentlig omtale, men også henvend-

elser fra interesseorganisationer m.v. bør indgå i anklagemyndighedens overvejelser herom.

Et *mindretal* (Venstres medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et *andet mindretal* (Socialistisk Folkepartis og Enhedslistens medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af justitsministeren stillede ændringsforslag og bemærker:

FN's racismekonvention pålægger Danmark at have begrænsninger som straffelovens § 266 b. Og når man har en beskyttelse af enkeltindivider som i injurielovgivningen, bør man også have det for udsatte minoritetsgrupper. (Alene) af disse to grunde kan der ikke blive tale om at ophæve racismeparagraffen.

I konsekvens heraf må man erkende, at det er meningsløst at fastholde, at loven nærmest ikke må bruges. Der må derfor formuleringer ind, som tilkendegiver, at der skal være realiteter bag beskyttelsen.

Det er en betænkelig sag at indskrænke ytringsfriheden gennem straffeloven. Denne betænkelighed skærpes, når der som i den foreslåede ændring er tale om at ville sætte ind mod den kampagneprægede racisme, al den stund der herved åbnes muligheder for at forbyde partier. Politiske partier arbejder nu engang med propagandamæssige ytringer, og der er ikke i Danmark forbud hverken mod racisti-

ske holdninger eller racistiske partier, og det bør der heller ikke være. Den slags holdninger og partier må bekæmpes med modargumenter, ringeagt og støtte til de udsatte minoriteter. F.eks. bør påstande, som at KZ-lejrenes jødeudryddelser ikke har fundet sted, så forhånende de end er i deres løgnagtighed, ikke bekæmpes med straffeloven, men med solid modargumentation. Man får ikke stoppet vås og historieforfalskning ved at forbyde det.

Når SF og Enhedslisten støtter L 46 i den ændrede udgave (dvs. med de stillede ændringsforslag), er det i erkendelse af, at denne skærpeelse kan være nødvendig for at modvirke de organiserede grovheder mod etniske minoriteter. Men samtidig ønsker SF og Enhedslisten at advare mod de misbrugsmuligheder, man herved åbner op for; det kan ikke tydeligt nok understreges, at vi i Danmark ikke ønsker at slå ind på den vej, hvor man forbyder partier.

Derfor bør man nok i særlig grad lægge vægt på, om ytringerne er truende, da det her er særligt belastende for de udsatte minoriteter og derfor er her, beskyttelsen skal effektiviseres.

Et tredje mindretal (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til forkastelse ved 3. behandling og kan ikke støtte de af ministeren fremsatte ændringsforslag. Mindretallet bemærker i øvrigt:

Den grundige udvalgsbehandling af lovforslaget og den afholdte høring om ændring af straffelovens § 266 b har styrket mindretallet i overbevisningen om, at ytringsfriheden bør have størst vægt.

På samme måde som de øvrige partier i Folketinget tager Fremskridtspartiet afstand fra egentlige racistiske ytringer.

Det er imidlertid ganske svært at vurdere, hvor grænsen mellem ytringsfriheden og racistiske ytringer går. Mindretallet har den klare opfattelse, at ytringsfriheden i tvivlstilfælde skal gå forud.

Ligeledes er det mindretallets opfattelse, at racistiske ytringer ikke kan bekæmpes med forbud og straf, men kun ved argumentation og tilbagevisning.

De ganske få personer, som har egentlige racistiske tendenser og tanker, vil ikke stoppe deres egne tanker, blot fordi racistiske ytringer er blevet forbudt; de pågældende personer vil

arbejde videre i det skjulte, hvorved andre ikke har skyggen af chance for at vide, hvor omfattende problemet er.

Da mindretallet således hverken er for den eksisterende § 266 b eller udvidelsen, kan mindretallet hverken støtte lovforslaget eller ændringsforslagene.

Endelig skal mindretallet tage afstand fra flertallets tanker om, at domstolene skal bruge bestemmelsen mere aktivt. Tværtimod bør domstolene være særdeles varsomme i deres vurdering af sagerne, da ytringsfriheden meget nemt kan blive truet.

Ændringsforslag

Af *justitsministeren*, tilrådt af et flertal (S, KF, SF, RV, EL og CD):

Til § 1

1) Indledningen affattes således:

»I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 886 af 30. oktober 1992, som ændret senest ved lov nr. 1100 af 21. december 1994, foretages følgende ændring:«

2) Det foreslåede § 266 b, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Ved straffens udmåling skal det betragtes som en skærpende omstændighed, at forholdet har karakter af propagandavirksomhed.«

Til § 2

3) Paragraffen affattes således:

»§ 2

Loven træder i kraft den 1. maj 1995.«

Bemærkninger

Til nr. 1

Der er alene tale om en redaktionel ændring som følge af vedtagelsen af forslag til lov om ændring af straffeloven. (Besiddelse af børnepornografi) (L 38).

Til nr. 2

Ved ændringsforslaget bliver der mulighed

for at anvende bødestraf, selv om forholdet har karakter af propagandavirksomhed.

Bødestraf vil f.eks. kunne komme på tale, hvor frihedsstraf ikke er påkrævet, fordi en økonomisk sanktion anses for at være en tilstrækkeligt følelig reaktion og at have den fornødne præventive virkning.

Til nr. 3

Lovens ikrafttræden foreslås udskudt til den 1. maj 1995, da lovforslaget ikke er blevet færdigbehandlet inden den oprindeligt foreslåede ikrafttrædelsesdato (1. januar 1995).

Dorte Bennedsen (S) Erling Christensen (S) Holger Graversen (S) Per Kaalund (S)

Lissa Mathiasen (S) Margrete Auken (SF) nfm. Bjørn Elmquist (RV) fmd.

Søren Søndergaard (EL) Sonja Albrink (CD) Birthe Rønn Hornbech (V)

Inge Dahl-Sørensen (V) Svend Aage Jensby (V) Erling Oxdam (V)

Helge Adam Møller (KF) John Vinther (KF) Henning Grove (KF) Pia Kjærsgaard (FP)

Til lovforslag nr. L 46. Ændringsforslag stillet den 25. april 1995 uden for betænkningen

Ændringsforslag
til 2. behandling af
Forslag til lov om ændring af straffeloven
(Racediskrimination m.v.)

Af justitsministeren:

Til § 2

4) Paragraffen affattes således:

»§ 2

Loven træder i kraft den 1. juni 1995.«

Bemærkninger

Til nr. 4

Lovens ikrafttræden foreslås udskudt til den 1. juni 1995, da lovforslaget ikke er blevet færdigbehandlet inden den oprindeligt foreslåede ikrafttrædelsesdato (1. januar 1995), og da det først forventes endeligt vedtaget efter den i Retsudvalgets betænkning foreslåede ændrede ikrafttrædelsesdato (1. maj 1995).

Ændringsforslaget erstatter således ændringsforslag nr. 3 i Retsudvalgets betænkning over lovforslaget af 6. april 1995.